

ČETRTI SAMOPRISPEVEK

Upoštevati moramo javno razpravo

Poudarki iz uvodne besede predsednika OK SZDL Vlada Barabaša na seji občinske konference socialistične zveze

S tokratno sejo občinske konference SZDL, ki je bila 6. oktobra, je bila zaključena prva faza najširše javne razprave o ponujenem možnem programu četrtega samoprispevka v ljubljanskih občinah. Vlado Barabaša, predsednika OK SZDL, je v svoji uvodni besedi strnil in na kratko osvetlil rezultate javne razprave, ki je potekala med krajani in delavci Bežigrada. Objavljamo nekaj poudarkov iz njegove govora.

★ Zavrtni kaže vsa podtikanja, ki so se v minulem obdobju pojavila – da je javna razprava nepotrebna, da ne bo poslušana niti upoštevana. V takšnih izjavah gre za dejstva med »nami« in »vami«, ki je v socialistični zvezi nesprijemljiva in nedopustna in je take vrste, da jo smemo, in kot je pokazala javna razprava, tudi moramo zavrniti z dejanj! Javna razprava resda ni bila množična, bila pa je odprta za vsakogar, za dobronamerne kritike, za stare aktiviste socialistične zveze, ki so jo usmerjali in za slehernika, ki želi delati v socialistični zvezi, kakršna je in mora biti. Kljub šibki udeležbi smo naleteli na vrsto stališč. Prav tem, spriču šibke udeležbe, nekateri očitajo nelegitimnost, nesprejemljivost in pomanjkanje družbene teže. Toda javna razprava je bila odprta in vsi, ki so želeli jasno in odkrito razpravljati, predvsem pa tisti, ki so imeli o ponujenem možnem programu tudi kaj povedati – takšnih pa ni bilo veliko, so to priložnost izkoristili. Zato nas rezultati javne razprave v celoti zavezujejo.

★ V razpravi smo bili priča tudi vrsti konstruktivnih in ustvarjalnih mnenj, predlogov, vprašanj in pripomb, ki jih je, med drugim porajalo tudi nepopolno gradivo, ki ponuja strokovnjakom malo podatkov, za malega človeka pa je to

prezahtevno. Zato je bila odgovornost socialistične zveze še večja. Vrsta očitkov je v razpravi letela na račun programa samoprispevka, češ da gre za »gašenje požarov« in za odpravljanje napak iz preteklosti. Slišati je bilo očitke, da program ni celovit, da smo se v Ljubljani urejanja okolja lotili necelovito in nekonstruktivno. Razprava pa se je velikokrat sukala tudi okoli višine predvidenega dimnika, debelin vodovodnih cevi in ostalih podrobnosti. Ni dvoma, da ponujeni program četrtega samoprispevka ni celovit. Razlogi za to so tudi v preteklosti, ko smo marsikaj na tem področju zamudili, zanemarili in pozabili, na kar nas opozarja okolje samo. Ne morem pa se znebiti občutka, da so se nekateri marginalne družbene sile, ki so pogumno mahale z zeleno zastavo, prav s programom četrtega samoprispevka znašle v tako imenovanem pat položaju. Iz njihovih vrst nismo dobili prave podpore programu, pač pa je očitke, da je necelovit. Če bi namreč podprli program, bi se preselili z obrobja družbene strukture v jedro in srce njenega delovanja, to pa pomeni, da bi prevzeli nase tudi odgovornost. Tudi če program ni celovit, pa izhaja iz planskih dokumentov in iz najnujnejših nalog na področju varovanja in izboljšanja okolja.

★ Javna razprava je program v celoti podprla. Za Bežigradom nismo bili priče nasprotovanju, pač pa smo naleteli le na zadržke pri dimniku termoelektrarne in toplarne v Mostah, ki bi jim lahko rekli zadržki moralne narave. Ljudje so se namreč spraševali, ali imamo Ljubljančani pravico z visokim dimnikom umazanijo pošiljati drugam. Prav tako nista dobila niti polovične podpore projekta komunalne ureditve potniške postaje in sanacija grajskega pobočja.

Razpravljalci so menili, da to ni in ne more biti predmet samoprispevka. Nekateri aktivisti so tudi sodili, da ni zanesljivo, da bomo rezultate razprave in mnenja ljudi tudi upoštevali, zato so predlagali ločeno referendumsko glasovanje o posameznih sklopih nalog. Precej je bilo vprašanj o cenzusih, o tem, kdo bo in kdo ne bo plačeval samoprispevka, in če je prav, da na referendumu glasujejo vsi občani z volilno pravico, plačujejo pa le zaposleni. O tako pomembnih nalogah se morajo izreči vsi, tudi zaposleni, ki so stari nad 15 let in še niso polnoletni, obveznost plačevanja pa se uvaža z ustreznim sklepom.

★ V razpravi je bilo za Bežigradom slišati tudi dodatne predloge za razširitev programa. Občinski operativni štab in predsedstvo OK SZDL sta izmed štirih vključila v predlog pobud za sejo mestne konference in sam predlog. To je izgradnja primarnega vodovoda Brinje-Dol-Dolsko, ki bi bistveno izboljšal vodooskrbo na tem področju. To obsežno nalogo predlagamo tudi zato, ker so projekti tega vodovoda že v celoti pripravljene za različno od nekaterih drugih vodovodov, predvidenih s programom samoprispevka, kjer dokumentacije še ni. Ostalih treh pobud – zbiranje denarja za bolnišnico za rakave bolezni, za varovanje pred hrupom in za ozelenitev Ljubljane nismo upoštevali. Slednji dve nista opredeljeni do te mere, da bi ju znali in zmogli uresničiti. Varovanje pred hrupom je tudi tako kompleksna naloga, da jo je težko urejati posamično, ozelenitev Ljubljane je predvidena in zajeta tudi v ustreznih srednjeročnih planskih dokumentih in je obširneje predstavljena v tokratnem gradivu za sejo mestne skupščine. Za bolnišnico pa se nismo odločili zato, ker je bilo že predhodno dogovorjeno, da s četrtem samoprispevkom ne bomo reševali vprašanj na področju družbenih dejavnosti.

REZULTAT JAVNE RAZPRAVE

Ugotovitve, stališča in predlogi

Občinska konferenca SZDL Ljubljana Bežigrad je na 14. seji dne 6. oktobra 1986 obravnavala potek javne razprave o možnem programu IV. samoprispevka v ljubljanskih občinah na območju občine Ljubljana Bežigrad in sprejela te ugotovitve, stališča in predloge:

1. Delavci, delovni ljudje in občani na območju občine Ljubljana Bežigrad, ki so sodelovali v javni razpravi v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela, so – ob kritičnih razmišljanjih spričo zaostrenih družbenoekonomskih razmer in padanja realne življenjske ravni – podprli predlog za razpis referenduma o izvedbi IV. samoprispevka v ljubljanskih občinah. Pri tem so izrecno zahtevali, da se program III. samoprispevka uresniči v celoti.

2. Javna razprava je pokazala, da se med delavci, delovnimi ljudmi in občani krepi in utrjuje zavest in prepričanje o nujnosti najširših organiziranih družbenih aktivnosti za varovanje in izboljšanje okolja. Pri tem morajo vsi družbeni subjekti prevzeti vsak svoj del nalog in odgovornosti in z dejanji izpričati spremenjen odnos do okolja. Zato je predloženi samoprispevek lahko samo vzvod in spodbuda za hitrejšo izvajanje nalog pri varovanju in izboljšanju okolja, nikakor pa ne tisti finančni vir, ki bi edini ali v pretežni meri dolgoročneje zagotavljal družbene aktivnosti na področju varovanja okolja.

3. V navedenih okvirih so razpravljalci ocenili naloge, ki jih vsebuje predloženi možni program, kot nujne tako za varovanje in izboljšanje okolja kot za nadaljnji razvoj območja petih ljubljanskih občin. Kljub izčrpnemu pojasnjevanju je bilo v javni razpravi precej zadržkov do izgradnje novega 180 metrov visokega dimnika v okviru ekološke sanacije Termoelektrarne Toplarnje Ljubljana, in sicer z ugotovitvijo, da bo s takšno rešitvijo Ljubljana prispevala k onesnaževanju okolja v širšem prostoru.

4. Ob podpori predloženemu programu je javna razprava pokazala, da delavci, delovni ljudje in občani niso pripravljeni s samoprispevkom sodelovati pri financiranju nekaterih izmed predloženih nalog, ker po njihovem mnenju niso neposredno vpete v pro-

gram varstva in izboljšanja okolja in bi jih morali financirati iz drugih, rednih virov sredstev, ne pa iz samoprispevka. Pripombe in ugovori te vrste so se nanašali predvsem na komunalno ureditev potniške postaje Ljubljane, zlasti na javne parkirne garaže v tem programu, in na sanacijo grajskega pobočja, pri čemer je bilo največ oporekanja energetske in komunalni opremitvi ter visoko ocenjenim stroškom odstranitve nevarnih dreves.

5. Zadržki glede primernosti samoprispevka kot vira financiranja so se pojavili tudi pri izgradnji odlagališča komunalnih odpadkov (predvsem zaradi namenskega zbiranja sredstev za ta namen v ceni odzvoja smeti) in pri širitvi omrežja daljinskega ogrevanja (ker številni sedanji uporabniki tega ogrevanja niso bili deležni sofinanciranja iz samoprispevka).

6. V javni razpravi je bila močno izpostavljena zahteva po zagotovitvi učinkovitega družbenega nadzora nad zbiranjem in porabo sredstev IV. samoprispevka in nad izvajanjem nalog, ki bodo vključene v program. Odločna je bila tudi zahteva po sprotnem obveščanju delovnih ljudi in občanov o porabi zbranih sredstev in izvajanju nalog iz programa samoprispevka. Prav tako je javna razprava zahtevala pravočasno pripravo in objavo terminskega plana izvajanja programa IV. samoprispevka in zagotovila, da bodo v terminskem planu določeni roki spoštovani.

7. V zvezi s predvidenimi zavezanci za samoprispevek in oprostitvami, ki izhajajo iz zakonskih določil in stališča predsedstva MK SZL (cenzus 65% povprečnega osebnega dohodka v Ljubljani v šestmesečnem obdobju) je javna razprava posebej opozorila na

problem, da lahko osebni prejemki posameznika presegajo cenzus, prejemki na družinskega člana pa so daleč pod cenzusom, zato bi morali ta problem učinkovito urediti že z ustreznimi določbami v predlogu za razpis referenduma.

8. V javni razpravi je bilo tudi več predlogov, da bi delovnim ljudem in občanom zaradi številnih izrečenih pripomb in zadržkov do posameznih nalog, vključenih v možni program IV. samoprispevka omogočili, da se na referendumu izrečejo o posameznih predvidenih nalogah, da ne bi zaradi nasprotovanja nekaterim nalogam ogrozili izvajanja drugih nalog v programu.

9. Na podlagi navedenih ugotovitev, stališč in predlogov občinska konferenca SZDL Ljubljana Bežigrad zavezuje svojo delegacijo, da na seji mestne konference SZDL Ljubljana 8. oktobra 1986 posreduje te ugotovitve, stališča in predloge in da zlasti:

– predlaga, da se v programu IV. samoprispevka v ljubljanskih občinah ne vključita komunalna ureditev potniške postaje Ljubljana in sanacija grajskega pobočja;

– predlaga, da se v programu IV. samoprispevka v Ljubljani vključi nadaljevanje izgradnje vodovoda BP 10 – Dolsko na odseku od Brinja do Dolskega po že izdelanih programskih rešitvah in projektu za izvedbo;

– zahteva, da se v ustreznih aktih nedvoumno uredi vprašanje obveznosti plačevanja samoprispevka v primerih, ko dohodek na družinskega člana močno zaostaja za cenzusom, ki določa zavezance za samoprispevek;

– in v skladu s temi predlogi in zahtevo podpre predlog za razpis referenduma o uvedbi IV. samoprispevka v ljubljanskih občinah.

SAMOPRISPEVEK III

Kmalu nova »rdeča hiša«

Tretji samoprispevek v ljubljanskih občinah se izteka. Z njim smo Ljubljančani pred petimi leti sklenili zgraditi 36 objektov. Od teh jih je bilo do zdaj zgrajenih in predanih namenu 26: 9 otroških vrtec, 11 osnovnih šol, 2 zdravstvena doma, avdiologopedski oddelki v Centru za rehabilitacijo sluha in govora, glasbena šola Vič, varstvenodelovni center in lutkovno gledališče. V gradnji je pet objektov – osnovna šola Adolf Jakhel, vrtec na Lavrici, zdravstvena postaja Škofljica, mladinski zdravstveni center na Rakitni in ljubljanska porodnišnica. Ostalih pet objektov – dva zdravstvena doma in tri vrte, pa bomo pričeli graditi v obdobju 1987–1990, kot je bilo poudarjeno na nedavnih tiskovni konferenci, ki jo je pripravila skupnost samoprispevka III.

Ljubljanska porodnišnica, ki bo predana namenu marca prihodnje leto, spada med pomembnejše ljubljanske objekte, ki smo jih zgradili s samoprispevkom v zadnjih letih. Dela na gradbišču ob Zaloški cesti, prav pred sedanjo »rdečo hišo« tečejo s polno paro, da bi gradbeniki ujeli še zadnje suhe dni te jesni. Mimogrede, tudi nova porodnišnica bo rdeče barve, zaradi tradicije, pravijo njeni načrtovalci. Sicer pa bo imela nova stavba s staro stoletnico kaj malo skupnega. V štirih nadstropjih in kleti, na 8.352 neto kvadratnih metrih površine, bodo kar najbolj funkcionalno urejeni: zaklonišče, strojnica, prostor za sterilizacijo (v kleti), sprejemne ambulante, mlečna in čajna kuhinja (v pritličju) v nadstropjih pa porodni in operacijski blok, intenzivna nega za novorojence ter hospitalne enote z več kot 150 posteljami. Vsi prostori bodo naravno osvetljeni, v sredini objekta bo našel svoje mesto ozeleneli atrij. Porodni bodo, tako so obljubili ob ogledu strokovnjaki, potekali v eno in dvo posteljnih sobah, tako da jim bodo lahko bolj množično kot doslej prisostvovali tudi bodoči očetje. Tudi otroci bodo po novem lahko spali poleg mamic. In kgb bodo sodobni prostori dovoljevali tudi tako imenovan »rooming in« – nov način bivanja v porodnišnici, pomeni, da bodo kadarkoli tekom dneva lahko svojo družinico obiskovali tudi očetje, pomagali pri previjanju in morda celo hranjenju.

Glavni izvajalec SCT – tozd Inženiring trenutno izvaja gradbena, obrtniška in instalacijska dela ter ureja okolico, tako da bodo prvi otroci privekali v novi rdeči hiši na svet že prihodnjo pomlad. VIDA PETROVČIČ

O samoprispevku v skupščinskih klopek

Nadalj. s 1. strani

predstavniki družbenopolitičnih organizacij, izvršnega sveta, upravnih organov in operativnega štaba. Razpravo v združenem delu je spremljal občinski sindikalni svet, ki se je udeležil tovrstnih sestankov v nekaterih večjih organizacijah združenega dela, kar je bilo skupaj v 65 tozdih.

Vprašanja, predlogi in ugotovitve so bili v krajevnih skupnostih in v združenem delu podobni. Ponovno pa so jih izrazili nekateri delegati na seji občinske konference SZDL. Sakib Dubarič (KK SZDL Stožice) je v imenu svoje krajevne skupnosti še enkrat podprl program četrtega samoprispevka in izrazil zahtevo po temeljitem nadzoru nad porabo zbranih sredstev in nad zidavo. Marjan Kobentar (KK SZDL Brinje) je med drugim menil, da bi bilo ločeno glasovanje o posameznih sklopih programa nesmiselno, saj so problemi pa tudi program enotni – ljubljanski. Lojze Šmid (KK SZDL Boris Ki-

drič) se je zavzel, da bi del zbranih sredstev četrtega samoprispevka namenili tudi za pospeševanje priključevanja na daljinsko ogrevanje, saj so sedanji vročevodi večinoma slabo izkoriščeni. Jože Vidmar iz občinskega odbora Zveze združenj borcev NOV je med drugim predlagal, naj se komunalna ureditev potniške postaje in sanacija grajskega pobočja ne vključita v program četrtega samoprispevka, pač pa naj se zagotovi glasovanje o enotnem programu. Branislav Gospodjinački (KK SZDL Stadion) je dejal, da so v gospodarstvu za veliko manjše naložbe predvideni veliko bolj zapleteni postopki sprejemanja odločitev, zato bo treba tudi porabo s samoprispevkom zbranih sredstev dobro nadzirati, program pa temeljito strokovno pretehtati. Stane Zupančič (KK SZDL Dol) se je med drugim zavzel, da bi v programu samoprispevka objavili tudi poimenski seznam odgovornih strokovnjakov, ki so sodelovali pri

njegovi pripravi. Janez Železnik (KK SZDL Bežigrad 1) je med drugim poročal, da so se v njihovi krajevni skupnosti opredelili za sanacijo grajskega pobočja, saj si to star ljubljanski simbol tudi zasluži. Janez Kermavner iz občinske

zveze društev upokojujencev se med drugim ni strinjal z ustaljeno prakso, da glasujejo o samoprispevku tudi tisti, ki ga kasneje ne plačujejo. Lojze Šket iz občinskega komiteja ZKS je med drugim izrazil potrebo, da se subjektivne sile v drugi, delegatski fazi razprave

strnejo v afirmaciji prečiščenega programa, ki naj bo, če je tako zahtevala javna razprava, spremenjen. Poleg tega je menil, da bi se morala v predstavitvi samoprispevka bolj kot doslej vključiti tudi televizija. Ivo Samec, predsednik mestnega operativnega štaba, je med drugim dejal, da je zgrešeno prepričanje, da bi Ljubljančani s samoprispevkom reševali komunalne organizacije iz finančnih zagat. Rešujemo namreč svoje ekološke zagate zaradi nas samih in naših otrok.

Oblikovana stališča, ugotovitve in predloge, za katere so delegati na seji menili, da so dober in ustrezen povzetek javne razprave, so na seji skupaj s poročilom sprejeli in jih posredovali mestni konferenci SZDL (poročilo s te seje objavljamo na 1. strani). Poleg tega so se dogovorili za še večjo popularizacijo nekaterih odprtih vprašanj v zvezi s samoprispevkom, predvsem okoli cenzusa.

VIDA PETROVČIČ